

Azathioprine (Imuran®), 6-thioguanine (Thiosix®) en 6-mercaptopurine (Puri-Nethol®) bij colitis ulcerosa en de ziekte van Crohn ulcerosa en de ziekte van Crohn

Uw behandelaar heeft met u gesproken over het gebruik van azathioprine (Imuran®), 6-thioguanine (Thiosix®) of 6-mercaptopurine (Puri-Nethol®). In deze folder krijgt u informatie over de werking en het gebruik van dit medicijn, en hoe u moet handelen in geval van bijwerkingen. Deze informatie is echter geen vervanging voor de bijsluiter. Heeft u na het lezen van deze folder nog vragen, dan kunt u daarmee terecht bij uw behandelaar.

Algemeen

De oorzaak van de ziekte van Crohn en colitis ulcerosa is niet bekend. De behandeling is gericht op het onderdrukken van ontstekingsreacties. Dit leidt tot vermindering van klachten en verkleint de kans op complicaties die zich bij deze ziekten voor kunnen doen. Medicijnen kunnen de darmontstekingen onderdrukken, maar genezen de ziekte niet definitief. Na het afbouwen of stoppen met medicijnen kunnen de ontstekingen en daarmee de klachten weer terugkomen.

Werking

Azathioprine, 6-thioguanine en 6-mercaptopurine worden vaak als eerste medicijnen gebruikt bij de behandeling van de ziekte van Crohn en colitis ulcerosa. Deze middelen beïnvloeden het afweersysteem van het lichaam. Normaal gesproken beschermt dit systeem ons tegen ziektes en schadelijke stoffen van buitenaf. Bij mensen met de ziekte van Crohn of colitis ulcerosa is het afweersysteem te actief. Azathioprine, 6-thioguanine en 6-mercaptopurine remmen deze overactieve afweer. Hierdoor vermindert de ontsteking in de darmen. Klachten als diarree en buikpijn nemen daardoor af. Veel patiënten voelen zich daardoor minder moe, ze kunnen beter meedoen aan het dagelijks leven.

Het effect van azathioprine, 6-thioguanine en 6-mercaptopurine wordt meestal na 2 tot 3 maanden merkbaar. Als u goed reageert op het middel, kunt u het vaak jarenlang gebruiken.

Voorzorgsmaatregelen

Voordat u begint met azathioprine, 6-thioguanine of 6-mercaptopurine, is het belangrijk om te controleren of u geen actieve of verborgen (sluimerende) infecties heeft. Zo wordt onder andere onderzocht of u eerder een infectie met het Epstein-Barrvirus (EBV) of het cytomegalovirus (CMV) heeft gehad. Ook wordt meestal getest op hepatitis B en - C, en soms ook op hiv. Let goed op mogelijke signalen van een infectie.

Klachten die hierop kunnen wijzen zijn:

- gezwollen lymfeklieren, bijvoorbeeld in de hals of liezen
- onverklaarbaar gewichtsverlies
- aanhoudende hoest
- koorts.

Gebruik

Azathioprine, 6-thioguanine of 6-mercaptopurine neemt u in als tablet. De hoeveelheid (dosering) die u nodig heeft, verschilt per persoon. Gebruik altijd de dosering die uw behandelaar u heeft voorgeschreven. Neem nooit meer of minder dan is afgesproken.

U neemt de tabletten tijdens of direct na de maaltijd in. Dit helpt om de maag te beschermen. Het is belangrijk dat u de tabletten heel doorslikt. Kauw ze niet.

Vergeeten in te nemen?

Als u vergeten bent uw medicijnen in te nemen, kunt u ze later op dezelfde dag alsnog innemen. Als u het pas de volgende dag merkt, slaat u de vergeten dosis over. U gaat dan verder volgens uw normale schema. Neem nooit een dubbele dosis.

Misselijk na inname?

Als u zich misselijk voelt na het innemen van het medicijn, probeer dan de tabletten over de dag te verdelen of neem ze 's avonds voor het slapengaan in. Bespreek dit eventueel met uw behandelaar.

Bijwerkingen

Over het algemeen worden azathioprine, 6-thioguanine en 6-mercaptopurine goed verdragen. De meeste bijwerkingen ontstaan in de eerste weken na de start van de behandeling.

In deze beginperiode kunt u last krijgen van:

- minder eetlust
- misselijkheid
- braken
- diarree

Deze klachten verdwijnen meestal binnen 2 tot 3 weken.

Bijwerkingen die later kunnen optreden (enkele weken tot maanden na de start):

- **Verhoogde kans op infecties, zoals tandvleesontsteking of keelpijn met koorts.**
Dit komt doordat het medicijn het afweersysteem remt, waardoor u vatbaarder bent voor infecties.
- **Problemen met de aanmaak van witte bloedcellen.**
Dit wordt regelmatig gecontroleerd via bloedonderzoek.
- **Snel blauwe plekken of bloedneuzen.**
Dit kan komen door een verminderde aanmaak van bloedplaatjes.
- **Stoornissen in de leverfunctie.**
U kunt dit merken aan een gele verkleuring van het oogwit of de huid.
- **Buikklachten die niet bij uw ziekte passen.**
In zeldzame gevallen kan er een ontsteking van de alveeskluis optreden, vooral in het begin van de behandeling.

Minder vaak voorkomende bijwerkingen zijn koorts en huiduitslag.

Belangrijk

Neem altijd contact op met uw behandelaar als u bijwerkingen ervaart, ook als u niet zeker weet of ze door het medicijn komen.

Interacties

- **Wees voorzichtig met alcohol.**

Alcohol kan de kans op leverproblemen vergroten als u deze medicijnen gebruikt. Beperk daarom uw alcoholgebruik en overleg bij twijfel met uw behandelaar.

- **Gebruikt u bloedverdunners via de Trombosedienst?**

Meld dan aan de Trombosedienst dat u azathioprine, 6-thioguanine of 6-mercaptopurine gebruikt. Deze medicijnen kunnen invloed hebben op uw bloedstolling.

- **Bescherm uw huid tegen zonlicht.**

Tijdens het gebruik van deze medicijnen is er een verhoogd risico op huidproblemen, waaronder huidkanker. Vermijd daarom langdurige blootstelling aan zon en UV-straling.

- Gebruik zonnebrandcrème met een hoge beschermingsfactor.
- Draag beschermende kleding.
- Gebruik geen zonnebank.

Zwangerschap

Overleg met uw behandelaar wanneer u een zwangerschapswens hebt of zwanger bent en azathioprine, 6-thioguanine of 6-mercaptopurine gebruikt zodat u tijdig kunt beslissen om wel of niet de medicatie tijdens de zwangerschap te gebruiken.

Borstvoeding

Azathioprine en 6-mercaptopurine gaat in kleine hoeveelheden over in de borstvoeding. Er zijn geen schadelijke gevolgen bekend bij kinderen die borstvoeding kregen van een moeder die azathioprine of 6-mercaptopurine gebruikte. Overleg met uw behandelaar over het geven van borstvoeding tijdens azathioprine of 6-mercaptopurine gebruik. Er zijn geen gegevens over het geven van borstvoeding tijdens de behandeling met 6-thioguanine.

Vaccinaties

Vaccinaties kunnen minder effectief zijn wanneer u azathioprine, 6-thioguanine of 6-mercaptopurine gebruikt. Vaccinaties met een vaccin dat (verzwakte) levende virussen of bacteriën bevat, worden afgeraden bij het gebruik van azathioprine, 6-thioguanine of 6-mercaptopurine.

Dit geldt bijvoorbeeld voor de volgende vaccinaties:

- gele koorts
- tuberculose (BCG)
- bof, mazelen, rode hond (BMR)
- rotavirus
- sommige vaccinaties tegen varicella (waterpokken).

Als een van deze vaccinaties noodzakelijk is, raadpleeg dan eerst uw behandelaar.

Griep prik

U komt in aanmerking voor de (gratis) griep prik, omdat u een iets verminderde afweer tegen infecties heeft. Hiervoor kunt u bij uw huisarts terecht. De griep prik biedt geen bescherming tegen alle griepsoorten.

In Amsterdam UMC, locatie AMC kunt u voor vaccinaties terecht op de polikliniek van het Tropencentrum. Een verwijzing kunt u vragen aan uw behandelaar.

Wanneer contact opnemen?

Informeer uw behandelaar als u bijwerkingen ervaart van azathioprine, 6-thioguanine of 6-mercaptopurine of wanneer u nog vragen heeft na het lezen van deze folder.

Contact

Treden er thuis complicaties of problemen op, of heeft u vragen, neemt u dan telefonisch contact op met de polikliniek Maag-, Darm- en Leverziekten. 's Avonds, 's nachts of in het weekend neemt u contact op met uw huisarts of de Specialistische Spoed Opvang (SSO) van Amsterdam UMC, locatie VUmc. Telefoonnummer: 020 444 36 36

Mijn Dossier

De app Mijn Dossier is een digitale omgeving waarin patiënten van Amsterdam UMC kunnen inloggen om hun medisch dossier, afspraken en uitslagen in te zien. Ook kunt u berichten sturen naar uw zorgverlener of een video-afspraak bijwonen via Mijn Dossier. Meer informatie over Mijn Dossier vindt u op: <http://mijndossier.amsterdamumc.nl>

Neem bij vragen of het gebruik van Mijn Dossier contact op met het Digipunt

- telefoonnummer: 020 444 33 36 (maandag t/m vrijdag 08.00 tot 16.30 uur)
- e-mail digipunt@amsterdamumc.nl

Vragen?

Als u na het lezen van deze folder nog vragen heeft, kunt u contact opnemen met uw behandelaar via Mijn Dossier of de polikliniek Maag-, Darm- en Leverziekten.

Contactgegevens

Receptie Q

- telefoonnummer: 020 444 11 25 (maandag t/m vrijdag van 8.30 - 12.00/13.00 - 16.00 uur)
- e-mail: mdl@amsterdamumc.nl

Verpleegkundig specialist IBD

Bereikbaar via Mijn Dossier. Schrijf uw bericht aan:

P Vumc Mdl Ibd Verpleegkundig Specialististen

Spoed-inbelspreekuur: maandag t/m vrijdag van 10.00 en 11.00 uur via 020 444 14 30

Dagbehandeling MDL, locatie VUmc

Receptie W

- telefoonnummer: 020 444 11 25

Specialistische Spoed Opvang (SSO), locatie VUmc

's avonds, 's nachts of in het weekend

- telefoonnummer: 020 444 36 36

Tropencentrum, locatie AMC

- telefoonnummer: 020 566 38 00

Poliklinische Apotheek Amsterdam UMC, locatie AMC

locatie: C0-123

- telefoonnummer: 020 566 3677
- e-mail: amcapotheek@amc.nl

Poliklinische Apotheek Amsterdam UMC, locatie VUmc

locatie: begane grond Polikliniek

- telefoonnummer: 020 444 27 77
- e-mail: apothek.polikliniek@vumc.nl

Website

algemeen IBD: <https://ibd-amsterdamumc.nl/>

medicatiefolders: <https://ibd-amsterdamumc.nl/behandeling/medicatie/>

Noteer hier uw vragen: